

Handleiding Herziene Who

VNG Realisatie Handreiking

In Ontwikkeling versie 10 januari 2024

Deze versie:

<https://vng-realisatie.github.io/publicatie/cim/handleiding-hwho/0.1.0>

Laatst gepubliceerde versie:

<https://vng-realisatie.github.io/publicatie/cim/handleiding-hwho>

Laatste werkversie:

<https://vng-realisatie.github.io/Handleiding-hWho/>

Redacteur:

Sander Bakker ([VNG Realisatie](#))

Doe mee:

[GitHub VNG-Realisatie/Handleiding-hWho](#)

[Dien een melding in](#)

[Revisiehistorie](#)

[Pull requests](#)

Dit document is ook beschikbaar in dit niet-normatieve formaat: [pdf](#)

Dit document valt onder de volgende licentie:

[EUROPEAN UNION PUBLIC LICENCE v. 1.2](#)

Samenvatting

Status van dit document

Dit document is nog 'In Ontwikkeling'.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Status van dit document

1. Algemeen

- 1.1 Waaroever gaat deze handleiding?
- 1.2 Voor wie is deze handleiding?
- 1.3 Wat is de status van deze handleiding?
- 1.4 Wat valt onder hergebruik van overheidsinformatie?
- 1.5 Wat is het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie?
- 1.6 Hoe kan je hergebruik van overheidsinformatie vereenvoudigen en verbeteren?
- 1.7 Hoe verstrek je de gevraagde overheidsinformatie?
- 1.8 Hoe bescherm je de privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen en IE-rechten?
- 1.9 Hoe regel je de kosten?
- 1.10 Wat zijn interessante praktijkvoorbeelden?
- 1.11 Waar vind ik meer informatie?

2. Opdracht voor en ontwikkeling en beheer van de handleiding

3. Aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie (CIO rijk icm NA) (mogelijk checklist ?) of randvoorwaarden, aandachtspunten. En ook nagaan of dat verschilt per BO.

- 3.1 Duurzame toegankelijkheid
- 3.2 Archivering by design
- 3.3 Vindbaarheid
- 3.4 Omgang met legacy
  - 3.4.1 Digitale legacy
  - 3.4.2 Papier

4. Aanbevelingen voor de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen en intellectuele eigendomsrechten (BZK)

5. Opdracht voor en ontwikkeling en beheer van de handleiding

6. README

7. Conformiteit

A. Index

- A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie
- A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

1. Algemeen

1.1 Waarover gaat deze handleiding?

Op [datum] is de Wet implementatie Open data richtlijn in werking getreden. De Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who) is daardoor gewijzigd. Burgers en bedrijven kunnen een verzoek indienen tot het verstrekken van overheidsinformatie. Daarnaast krijgen zij actief overheidsinformatie beschikbaar gesteld.

Deze informatie kan worden gebruikt door voor uiteenlopende doeleinden, zowel voor commerciële als niet-commerciële doeleinden. Het voornaamste doel van de wet is het creëren van economische meerwaarde van overheidsinformatie. Overheidsinformatie kan waarde hebben voor partijen buiten de overheid en als basis dienen voor nieuwe producten en diensten, zoals apps, visualisaties en analyses. De verstrekte informatie kan daarbij ook worden gecombineerd met andere informatie of data.

Verzoeken kunnen niet alleen tot bestuursorganen worden gericht, maar ook tot andere instellingen met een publieke taak en tot archieven, musea en bibliotheken. Voor overheidsondernemingen en publiek gefinancierde onderzoeksinstellingen gelden aangepaste regels.

Met deze handleiding worden organisaties die onder de toepassing van deze wet vallen geholpen bij de uitvoering ervan. De handleiding bevat een overzicht van het bredere wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie, een uitleg van wijzigingen van de Who, aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie, stappenplannen voor de verschillende overheden, aanbevelingen voor het verstrekken van overheidsinformatie, aanbevelingen voor de bescherming van rechten van anderen, regels voor de kosten en praktijkvoorbeelden.

1.2 Voor wie is deze handleiding?

Deze handleiding is gericht op alle organisaties die onder de reikwijdte van de Who vallen. Dat zijn: met een publieke taak belaste instellingen; overheidsondernemingen en publiek gefinancierde onderzoeksinstellingen.

1.3 Wat is de status van deze handleiding?

De handleiding dient als leidraad voor de afhandeling van verzoeken om hergebruik als ook voor het actief beschikbaar stellen van overheidsinformatie voor hergebruik. De handleiding is niet bindend en laat ruimte voor maatwerk en het toepassen van een in bepaalde gevallen andere wijze van afhandeling.

Hier vind je meer informatie over de opdracht voor en de ontwikkeling en het beheer van deze handleiding.

1.4 Wat valt onder hergebruik van overheidsinformatie?

De overheid produceert en verzamelt een breed scala aan gegevens binnen verschillende domeinen. Voorbeelden zijn verkeersinformatie van Rijkswaterstaat, weerinformatie van het KNMI of de besluitvorming door overheden. Veel van deze gegevens worden via onder andere de Wet open overheid openbaar gemaakt om de transparantie van de overheid te bevorderen.

Veel van deze gegevens hebben economische en maatschappelijke potentie en kunnen ook door natuurlijke personen of rechtspersonen voor andere doeleinden worden gebruikt, zowel voor commerciële of niet-commerciële doeleinden. Dat heet ‘hergebruik van overheidsinformatie’.

Toevoegen: hier vind je meer informatie over de reikwijdte van de wet?? Dan kan ook aandacht worden gegeven aan openbare registers die bij wet zijn ingesteld en de mogelijke wijzigingen in de wet op dit punt.

1.5 Wat is het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie?

Het wettelijk kader voor hergebruik van overheidsinformatie wordt bepaald door nationale wetgeving en EU-wetgeving.

Nationale wetgeving bestaat uit de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who); de Wet open overheid (Woo); wet- en regelgeving op basis waarvan openbare registers worden bijgehouden, waaronder de Handelsregisterwet 2007, Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek en de Kadasterwet, de Archiefwet (Aw), de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Auteurswet. [UDGA noemen?]

EU-wetgeving bestaat uit de Open data richtlijn, de HVDL uitvoeringsverordening en de Algemene verordening gegevensbescherming. [DGA noemen?]

[mogelijk uitgebreider overzicht met wetsanalyse op later moment]

Hier vind je meer informatie over het wettelijk kader en de recente wetswijzigingen.

1.6 Hoe kan je hergebruik van overheidsinformatie vereenvoudigen en verbeteren?

[Tekst] - zie tekst over aanbevelingen voor betere herbruikbaarheid, subpagina 3

Bekijk hier de aanbevelingen voor betere herbruikbaarheid van overheidsinformatie. <

Uitklapmenu> Hoe behandel je een verzoek om hergebruik van overheidsinformatie? [Tekst] zie

tekst bij stappenplan, subpagina 4.

Bekijk hier het stappenplan voor behandeling van verzoeken om hergebruik van overheidsinformatie.

-- hier actief verstrekken noemen?

1.7 Hoe verstrek je de gevraagde overheidsinformatie?

[Tekst] zie tekst subpagina 5.

Bekijk hier de aanbevelingen voor verstrekking van overheidsinformatie.

1.8 Hoe bescherm je de privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen en IE-rechten?

[Tekst] zie tekst subpagina 6.

Bescherming privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen

Het doel van deze wet is om openbare overheidsinformatie voor zo veel mogelijk doeleinden te kunnen hergebruiken. Voor persoonsgegevens in openbare informatie geldt echter dat deze alleen verwerkt mogen worden als dat verenigbaar is met de doelen waarvoor ze verzameld zijn. Dit is het doelbindingsprincipe van de AVG en dit vormt de kern van het fundamentele recht op de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen volgens artikel 8 EU Handvest van de Grondrechten.

Doelbinding en hergebruik (open data) zijn vaak voor persoonsgegevens elkaars tegenpolen. Dat betekent dat persoonsgegevens zich maar zeer beperkt lenen voor hergebruik. Dat is terecht, omdat hergebruik van persoonsgegevens kan leiden tot vele risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen zoals misbruik, zoals doxing en identiteitsfraude.

Niet ieder hergebruik van openbare persoonsgegevens is echter op voorhand uitgesloten. Omdat dit wetsvoorstel ziet op een zeer breed palet aan gegevens, is er ruimte nodig om daarover van geval tot geval een afweging te kunnen maken. Daarom geldt de hoofdregel dat hergebruik van persoonsgegevens aan het doelbindingsprincipe van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) voldaan moet worden. Dat vergt een (onderbouwde) beoordeling van geval tot geval van de verantwoordelijke organisatie.

Dat kan praktisch betekenen dat overheidsinformatie geanonimiseerd of anderszins bewerkt moeten worden om een goede balans te vinden tussen hergebruik en de bescherming van privacy en persoonsgegevens. Als geen goede balans kan worden gevonden dient afgezien te worden van hergebruik en dient een verzoek te worden afgewezen.

Daarnaast bevat de wet een aantal aanvullende waarborgen om de privacy en persoonsgegevens van mensen te beschermen, waaronder een verbod om mensen te heridentificeren.

Volgens de AVG zijn verwerkingsverantwoordelijken verplicht om voor het beschikbaar stellen van persoonsgegevens een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren wanneer het waarschijnlijk is dat er een hoog risico is voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

Een afwijkende situatie geldt voor persoonsgegevens in bij of krachtens de wet ingestelde registers voor zover deze openbaar toegankelijk zijn. [nader op te schrijven afhankelijk van de uiteindelijke wettekst].

Bescherming van IE-rechten De Who doet geen afbreuk aan de rechten van derden die rechthebbende zijn in de zin van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten of de Databankenwet.

Wanneer er bijzondere afspraken zijn gemaakt met IE-rechthebbenden, zoals CC-BY-licenties, dan moeten deze volgens het wetsvoorstel worden gerespecteerd. Dat kan praktisch betekenen dat de naam van de auteur of de bron vermeld moet worden. Die naamsvermelding zal zijn grondslag meestal vinden in het auteursrecht en het zal hergebruikers niet vrij staan om die naam te gebruiken voor andere doeleinden dan bronvermelding.

Bekijk hier aanbevelingen voor de bescherming van de privacy en intellectuele eigendomsrechten.

1.9 Hoe regel je de kosten?

[Tekst] zie tekst subpagina 7.

Bekijk hier de regels voor de kosten.

1.10 Wat zijn interessante praktijkvoorbeelden?

[Tekst] zie tekst subpagina 8.

Bekijk hier de praktijkvoorbeelden bij verschillende overheden.

1.11 Waar vind ik meer informatie?

Hier vind je andere nuttige websites en publicaties.

[hier verwijzing opnemen naar HVDS Handleiding?]

2. Opdracht voor en ontwikkeling en beheer van de handleiding

Deze handleiding is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met: andere departementen binnen de Rijksoverheid, het Nationaal Archief, VNG, IPO, UVW, Europa Decentraal.

[mogelijke uitbreiding naar aanleiding van motie]

De opdracht en het beheer van de handleiding is in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met voornoemde partijen.

[meer zeggen over het beheer?]

```
Cannot GET /Wettelijk kader.md
```

3. Aanbevelingen voor herbruikbaarheid van overheidsinformatie (CIO rijk icm NA) (mogelijk checklist ?) of randvoorwaarden, aandachtspunten. En ook nagaan of dat verschilt per BO.

De Who heeft als uitgangspunt dat overheidsinformatie zoveel mogelijk herbruikbaar moet zijn. Overheidsinformatie is daarbij zo open als mogelijk en zo gesloten als nodig. Hergebruik van overheidsinformatie is alleen mogelijk wanneer diezelfde overheidsinformatie, openbaar en duurzaam toegankelijk. Dit zijn de randvoorwaarden die hergebruik van informatie mogelijk maken. We gaan uit van open door ontwerp en gebruik van standaardinstellingen. De toepassing van de Who is vooral afhankelijk van de manier waarop invulling wordt gegeven aan actieve openbaarmaking zoals geformuleerd in de Woo en van de wijze waarop de informatiehuishouding van publieke instellingen is vormgegeven.

We verduidelijken hier precies wat duurzame toegankelijkheid en specifiek wat vindbaarheid omvat, hoe je dit in kaart brengt en welke passende maatregelen je organisatie kan nemen om dit te stimuleren. De maatregelen om duurzame toegankelijkheid te stimuleren worden het best bepaald op het moment dat informatiesystemen gekocht, gebouwd, aangepast of afgeschaft worden. We noemen dit ‘archiveren by design’. Het is echter ook mogelijk dat hergebruik betrekking heeft op overheidsinformatie in oudere legacy-systemen of zelfs betrekking heeft op overheidsinformatie die alleen op papier beschikbaar is. Ook daar geeft deze module handvatten voor [verder uitwerken]

3.1 Duurzame toegankelijkheid

Duurzaam toegankelijke overheidsinformatie betekent dat deze informatie vindbaar, beschikbaar, leesbaar en interpreteerbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig is. Toepassing van het DUTO

raamwerk zorgt ervoor dat overheidsinformatie duurzaam toegankelijk is. Het DUTO-raamwerk is de vertaalslag om ‘archiveren by design’ in de praktijk te brengen.

3.2 Archivering by design

Archivering by design: aanpassen eisen aanbesteding informatiesystemen Er is geen resultaatsverplichting voor instellingen om hun informatiesystemen aan te passen zodat machineleesbaarheid en open standaarden mogelijk worden gemaakt; er geldt wel een inspanningsverplichting. Het verdient daarom de aanbeveling dat, wanneer een instelling sowieso overweegt om over te gaan op een ander of nieuw informatiesysteem, vereisten als machineleesbaarheid, ontsluiting via API's en open standaarden worden meegenomen in de aanbestedingsprocedure. Op deze wijze kan aan eisen uit de Who worden voldaan op een manier die past in het financieel beleid van een instelling en zonder dat de instelling verplicht is extra kosten te maken.

3.3 Vindbaarheid

Vindbaar betekent dat de gebruiker snel en eenvoudig relevante informatie kan vinden tussen alle bewaarde informatie. Als informatie niet gevonden kan worden, dan kan deze ook niet worden (her)gebruikt. Bij voorkeur is informatie op één plaats en met de gebruikelijke zoekfuncties vindbaar. Gebruik metadata en hanteer standaarden voor metadata om informatie te vinden (Gestandaardiseerde) metadatering is cruciaal voor de vindbaarheid van informatie. MDTO (Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie) is een gangbare (interbestuurlijke) norm voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens over informatieobjecten. Het implementeren en hanteren van deze norm maakt het vinden van overheidsinformatie om te voldoen aan verzoeken tot hergebruik eenvoudiger. Het Stappenplan toepassen MDTO | Nationaal Archief kan organisaties helpen bij het implementeren van de norm. Specifiek, indien jouw organisatie nog gebruik maakt van oudere normen op het gebied van metagegevens (TMLO/TMR) dan biedt de Mapping van TMLO/TMR naar MDTO | Nationaal Archief uitkomst voor de transitie richting MDTO.

3.4 Omgang met legacy

3.4.1 Digitale legacy

3.4.2 Papier

Cannot GET /Stappenplan

Cannot GET /Aanbevelingverstrekking.md

4. Aanbevelingen voor de bescherming van persoonsgegevens van natuurlijke personen en intellectuele eigendomsrechten (BZK)

Bescherming privacy en persoonsgegevens van natuurlijke personen

[aparte beslisboom maken?]

1. Beoordelen of persoonsgegevens aanwezig zijn in overheidsinformatie die voor hergebruik ter beschikking wordt gemaakt --> aanbevelingen om dit te beoordelen (o.a. DPIA, ethische toets). NB ook als onder Woo openbaar gemaakt, opnieuw toets doen. Let op bijzondere persoonsgegevens.
2. Beoordelen of aan het doelbindingsbeginsel van de AVG voldaan wordt, zo nee, afwijzen/ niet voor hergebruik ter beschikking stellen. --> aanbevelingen voor maken doelbindingstoets (o.a. rol voor PET's, DPIA)
3. Geschikt maken overheidsinformatie voor hergebruik --> aanbevelingen zoals anonimiseren, pseudonimiseren, afschermen, andere PET's
4. Voorwaarden stellen tav verbod reidentificatie, niet ongedaanmaken pseudonimisering, terugmelden inbreuken en doorcontracteren aan opvolgende hergebruikers
5. Aanvullende voorwaarden stellen ter bescherming privacy --> aanbevelingen..
6. PDCA – herzien DPIA?

Apart onderdeel over uitvoeren DPIA Volgens de AVG zijn verwerkingsverantwoordelijken verplicht om voor het beschikbaar stellen van persoonsgegevens een data protection impact assessment (DPIA) uit te voeren wanneer het waarschijnlijk is dat er een hoog risico is voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

Apart onderdeel over anonimiseren en onderzoek doen naar anonimiseringstechnieken
Anonimisering van informatie is volgens de het wetsvoorstel geen verplichting (artikel 2, lid 5). De verplichtingen om gegevens voor hergebruik beschikbaar te maken, houden geen verplichting in «om documenten te creëren of aan te passen of om uittreksels te verstrekken indien dit een onevenredig grote inspanning vereist die verder gaat dan een eenvoudige handeling. Het anonimiseren van persoonsgegevens, vereist in de regel wel zo'n «onevenredig grote inspanning die verder gaat dan een eenvoudige handeling» en is daarom niet verplicht. Indien een organisatie overweegt om persoonsgegevens beschikbaar te maken voor hergebruik, kan de organisatie doorgaans dus simpelweg besluiten om hergebruik daarvan te weigeren. De organisatie hoeft de gegevens niet te anonimiseren met het doel om de gegevens geschikt te maken voor hergebruik.

Anonimiseren is wel een geschikt middel om de voordelen van een zo groot mogelijke herbruikbaarheid van overheidsinformatie te verzoenen met de verplichtingen van de regelgeving inzake gegevensbescherming. Anonimisering blijkt in de praktijk een uitdaging omdat door nieuwe technieken en het streven naar meer open data tot gevolg heeft dat het steeds makkelijker is om persoonsgegevens af te leiden uit datasets die dergelijke gegevens op het eerste gezicht niet lijken te bevatten.

Aanbevelingen:...

onderzoek doen naar anonimiseringstechnieken

Apart onderdeel over persoonsgegevens in registers Een afwijkende situatie geldt voor persoonsgegevens in bij of krachtens de wet ingestelde registers voor zover deze openbaar toegankelijk zijn. [nader op te schrijven afhankelijk van de uiteindelijke wettekst].

Bescherming van IE-rechten De Who doet geen afbreuk aan de rechten van derden die rechthebbende zijn in de zin van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten of de Databankenwet.

Wanneer er bijzondere afspraken zijn gemaakt met IE-rechthebbenden, zoals CC-BY-licenties, dan moeten deze volgens het wetsvoorstel worden gerespecteerd. Dat kan praktisch betekenen dat de naam van de auteur of de bron vermeld moet worden. Die naamsvermelding zal zijn grondslag meestal vinden in het auteursrecht en het zal hergebruikers niet vrij staan om die naam te gebruiken voor andere doeleinden dan bronvermelding.

Cannot GET /Aanbevelingverstrekking

5. Opdracht voor en ontwikkeling en beheer van de handleiding

Deze handleiding is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met: andere departementen binnen de Rijksoverheid, het Nationaal Archief, VNG, IPO, UVW, Europa Decentraal.

[mogelijke uitbreiding naar aanleiding van motie]

De opdracht en het beheer van de handleiding is in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met voornoemde partijen.

[meer zeggen over het beheer?]

6. README

test tekst en lorem ipsum

7. Conformiteit

Naast onderdelen die als niet normatief gemarkeerd zijn, zijn ook alle diagrammen, voorbeelden, en noten in dit document niet normatief. Verder is alles in dit document normatief.

A. Index

A.1 Begrippen gedefinieerd door deze specificatie

A.2 Begrippen gedefinieerd door verwijzing

